

४,४,ई । “अस्य चावीर ईवतोऽग्नेरीलीत सत्यः”
 ऋ० ४,१५,५ “मन्त्रं द्विष्मा गच्छथ ईवतो यून्”
 ऋ० ४,४३,३ “प्राय वसुभ्य ईवदानमोवः” ऋ० ५,४८,५
 “जनाय चिद्य ईवत उ लोकं चकार” ऋ० ई,ई३,२ ।
 “उपश्रोतास ईवतोवचांसि” ऋ० ७,२३,१ । लोके तु
 ईमानित्वेव स्त्रियां ङीप् ।

ईश ऐश्वर्ये अदा० व्यात्म० सक० सेट् । ईदे, ईशिषे ईशिष्वे
 ऐशिट । ईशाम्-बभूव आस चक्रे । ईशिता ईशिषोष्ट
 ईशिष्यते ऐशिष्यत । ईशनम् ईशिता । ईशितः । ईशा ।
 ईशित्वा । “धनानामीषते यज्ञाः” । “यदीशिषे त्वं न मयि-
 स्थिते च” भट्टिः । “पुरुषोवै पशूनामैन्द्रस्तस्मात् पशूना-
 मीष्टे” शत० ब्रा० ४,५,५,७ । एतद्योगे कर्मणः सम्ब-
 लत्वविवक्षायां षठी । वेदे तु कश्चित् णिचि न आस ।
 “सहस्र एषां पितरश्च नेशिरे” ऋ० १०,५६,७ । ता-
 च्छील्ये चानश् ईशानः ।

ईशु त्रि० ईश-किप् । ईश्वरे “ईशावास्यमिदं सर्वम्” यजु०
 ४०,१, “नमो देवेभ्यो नम ईश एषां जतं चिदेनोमनमा
 विवासे” ऋ० ई,४१,८ । “च देवानामीशां पर्येत स ईशा-
 नोऽभवत्” अथ० १५,१,५ । “सह एवेशामारण्यानां
 पशूनामवबुधे” शत० ब्रा० १२,७,२,८ ।

ईश ए० ईश-क । ईश्वरे “वागीशं वाग्भरथ्याभिः प्रणिपत्योप-
 तस्थिरे” कुमा० “वागीशाद्याः सुनमनसः सर्वार्थानामुपक्र-
 मे” माधवः “इत्यं क्षितोश्चैन वसिष्ठधेनुः” रघुः १५रमे-
 श्वरे पु० । “लोकेश ! चैतन्यमयादिदेव !” प्रातः
 कृत्ये पुरा० । “ईशस्यैव निवेशितः पदयुगे भृङ्गायमाणं
 अमत्” न्यायचर्चेयमीशस्य मनव्यपदेशभाक्” कुसुमा० ।
 २महादेवे । “ब्रह्माच्युतेशार्कजनस्य तीनाम्” “स्वमन्त्रतो-
 होमचतुष्टयं स्यात्” हेमा० मत्स्यपु० । मल० त०
 “ब्रह्माच्युतेशानवनस्य तीनामिति” पाठः । रुद्रसंख्यातल्यसं-
 ख्याकृत्वात् ४ एकादशसंख्यायाम् । “तारोमाया वर्मवीज-
 ष्टद्विरीशस्वरान्विता” तन्त्रसारे त्वरितामन्त्रोद्गारे ईशस्वर
 एकादशस्वर एकार इति कण्ठा० ५ तद्वाक्ये आर्द्रानजले
 च । “नेशेज्जाग्निविशाखवाय्वहिमवायव्यैः” राजभा० ।

ईशकीर्ण पु० ईशस्त्रामिकः कोणः । पूर्वोत्तराद्यां विदिशि
 ईशदिगादयोऽप्यत्र । तत्कोणस्य ईशाधिदेवत्वात् तथात्वम् ।
 “इन्द्रोयज्ञः पितृपतिर्नैर्ऋतोवसुषोमरुत्” कुबेर ईशः
 पतयः पूर्वोदीनां दिशां क्रमात्” इत्यमरोक्तेस्तथात्वम् ।
 वृहस्पतेस्तदोद्यत्वात् यात्राद्यर्थतया ज्योति० उक्तम् । “इत्यैः

शुकः क्षमापुत्रः सैर्हि केयः शनिः शशा । सौम्यास्तदशमन्त्री च
 पूर्वोदिकदिगीश्वरा” इति निरूप्य “दिगीशाचे शुभा यात्रा
 घृष्टाचे मरणं भुवमिति” तद्विपरीतदिशि यात्रा निषिद्धा ।

ईशन न० ईश-भावे ल्यट् । ऐश्वर्ये “य ईशेऽस्य जगतोनित्य-
 मेव नान्योहेतुर्विद्यत ईशनाय” श्वेताश्व० उ० । ईशे
 ईष्टे इत्यर्थः । “सर्पिष ईशनमत्र न समासः” सि० कौ० ।

ईशपुरी स्त्री ईत० । काश्याम् ईशनगर्थादयोऽप्यत्र ।

ईशबल न० ईशकृतं बलम् । पाशुपतमतसिद्धे पाशुपतानां
 द्वितीये पाशे “तासां साहेश्वरी शक्तिः सर्वानुग्राहिका
 शिवा । धर्मानुवर्तनादेव पाश इत्युपचर्यते” इत्युक्तबले
 पाशुपतशब्दे विवर्तितः ।

ईशसख पु० ईत० टच्समा० । कुबेरे । बह्व० म
 टच् । ईशसखा इत्येव । ईशमित्रादयोऽप्यत्र । ईशेन
 यथा ऽस्यसख्यं तथा भारते वर्णितं यथा । “पिता-
 महो रावणस्य साक्षाद्देवः प्रजापतिः । स्वयम्भुः सर्व-
 लोकानां प्रभुः स्रष्टा महातपाः । पुलह्यो नाम तस्या-
 वीरान्नमोदयितः सुतः । तस्य वैश्रवण्यो नाम गवि पुलो-
 ऽभवत् प्रभुः । पितरं स ससत्सृष्ट्य पितामहसुपस्थितः ।
 तस्य कोपात् पिता राजन् ! ससर्ज्जात्मानमात्मना । स
 जज्ञे विश्रवा नाम तस्यात्माङ्गेन वै द्विजः । प्रतीकाराय स-
 क्रोघस्ततो वैश्रवणस्य वै । पितामहस्तु प्रीतात्मा ददौ वै-
 श्रवणस्य ह । अमरत्वं धनेशत्वं लोकपालत्वमेव च ।
 ईशानेन तथा सख्यं पुत्रञ्च नलकूवरम् । राजधानीं नि-
 शेषञ्च लङ्कां रजोगणान्विताम् । विमानं पुष्पकं नाम
 कामगञ्जं ददौ प्रभुः । यक्षाणामाधिपत्यञ्च राजराजत्वमेव
 च” भा० व० २७३ख० ।

ईशा स्त्री ईश-अ । ऐश्वर्ये । “ईशायै मन्तु” राजानं बर्हिषि-
 दधुरिन्द्रियम्” यजु० २१,५७ । “ईशायै ईशनमीशा”
 वेददी० ईष्टे ईश-क । २ ऐश्वर्यान्वितायां स्त्रियां श्ङुगायां
 च । ईशस्य प्रतीत्यर्थे तु ङीप् । ईशी ईशपत्न्यां हुंगांयाम् ।

ईशान त्रि० ईश-ताच्छील्ये चानश् । ऐश्वर्यशीले रुद्रभू-
 तिमिदे पु० । “तमीशानं जगतस्तस्युपस्थितम्” ऋ० १,८६,५ ।
 “ईशानसंदर्शनलालसानाम्” कुमा० ३ तद्देवताके आर्द्रान-
 जले तत्तुल्यसंख्यायाम् ४ एकादशसंख्यायाम् । शिवस्य अ-
 ष्टसु मूर्तिषु स्वरूपमूर्तिरूपतया पूज्ये ५ शिवमूर्तिमिदे
 अष्टौ मूर्तीरभिधाय “मूर्त्तयोऽष्टौ शिवस्यैताः पूर्वादि-
 क्रमेयोगतः । आग्नेय्यन्ताः प्रपूज्यास्तु वेद्यां लिङ्गे शिवं
 यजेत्” ति० त० भविष्य पु० ।